

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03162 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <https://socmin.lrv.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠEIMYNŲ ĮSTATYMO NR. XI-681 PAKEITIMO
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS PAGRINDŲ
ĮSTATYMO NR. I-1234 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ**

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija) parengė ir teikia svarstyti Lietuvos Respublikos šeimynų įstatymo Nr. XI-681 pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 1) ir Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas Nr. 2; toliau kartu – įstatymų projektai). Įstatymo projektas Nr. 1 parengtas siekiant suvienodinti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (2021 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. XIV-888 redakcija) ir Lietuvos Respublikos šeimynų įstatymo teisinį reguliavimą, taip pat patobulinti teisinį reguliavimą, susijusį su šeimynos steigimu ir veikla. Įstatymo projektas Nr. 2 parengtas siekiant atsisakyti Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo reguliavimo srities klausimų Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, taip užtikrinant, kad visi mokėjimo už socialines paslaugas klausimai būtų reglamentuojami viename įstatyme.

I. Sprendžiama problema	<p>Įstatymo projekto Nr. 1 rengimą paskatinusios priežastys:</p> <p>1. Lietuvoje vykdant institucinės vaikų socialinės globos pertvarką, daug dėmesio skiriama alternatyvioms globos (rūpybos) formoms plėtoti. Viena iš jų – vaiko globa (rūpyba) šeimynoje. Siekiama skatinti kurtis kuo daugiau šeimynų, kurios užtikrintų globojamiems (rūpinamiems) vaikams gyvenimo sąlygas, artimas šeimos aplinkai. Lietuvos šeimynų asociacija pateikė siūlymus dėl Šeimynų įstatymo keitimo, kurie skatintų steigtis šeimynas, pvz., padidinti šeimynos dalyvio išlaikymo pajamų dydį, šeimynos dalyvių skaičių ir kt. Asociacija taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad, kaip rodo praktika, šeimynos dalyviu galėtų būti ne tik šeimynos steigėjo sutuoktinis ar vaikas, bet ir kitas ne jaunesnis nei 21 metų kartu gyvenantis asmuo, pavyzdžiui, kartu gyvenantis 21 metų ir vyresnis buvęs rūpintinis ar šeimynos steigėjo brolis, sesuo ar kitas kartu gyvenantis asmuo. Taip būtų išspręsta problema, kai vienintelis šeimynos dalyvis suserga ar išvyksta neatidėliotinais, nenumatytais reikalais, o kitas kartu gyvenantis vyresnis nei 21 metų asmuo negali atstovauti globojamo (rūpinamo) vaiko interesams ugdymo ar sveikatos priežiūros įstaigose.</p> <p>2. Taikant Šeimynų įstatymo nuostatas praktikoje, susiduriama su iššūkiais, nes šiame teisės akte neregamentuotas vaiko laikinas apgyvendinimas, tapimo šeimynos dalyviu šeimyną įregistravus Juridinių asmenų registre tvarka ir laikas, šeimynos dalyvio</p>
-------------------------	--

	<p>atsisakymo juo būti tvarka, taip pat yra kitų netikslių ar perteklinių nuostatų.</p> <p>3. 2022 m. liepos 1 d. įsigalioja 2021 m. gruodžio 23 d. priimtas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.210, 3.224, 3.246, 3.250, 3.253, 3.254, 3.2541, 3.257, 3.261, 3.262, 3.264, 3.268, 3.269 ir 3.2761 straipsnių pakeitimo įstatymas Nr. XIV-888 (toliau šiame punkte – Civilinio kodekso pakeitimo įstatymas). Kadangi Civilinio kodekso pakeitimo įstatymu keičiamos Civilinio kodekso nuostatos ir Lietuvos Respublikos šeimynų įstatymo nuostatos susijusios, turi būti patikslintos ir su Civilinio kodekso pakeitimo įstatymu susijusios Šeimynų įstatymo nuostatos.</p> <p>Įstatymo projekto Nr. 2 rengimą paskatinusios priežastys: Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje reguliuojamas mokėjimas už vaiko laikiną apgyvendinimą, kai šią paslaugą teikia juridinis asmuo. Siekiant, kad mokėjimo už socialines paslaugas tvarka būtų reguliuojama viename įstatyme ir kad keičiantis Socialinių paslaugų įstatymo nuostatoms, susijusioms su mokėjimu už socialines paslaugas, nereikėtų keisti ir Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo, siūloma atsisakyti mokėjimo už socialines paslaugas reguliavimo Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, kaip ne šio teisės akto reguliavimo dalyko.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Įstatymo projektu Nr. 1 siūloma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Suderinti Civilinio kodekso (2021 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. XIV-888 redakcija) ir Šeimynų įstatymo nuostatas, nustatant, kad šeimynos steigėjas (taip pat ir šeimynos dalyvis) turi atitikti visus Civiliniame kodekse vaiko globėjui (rūpintojui) keliamus reikalavimus, atsisakant reikalavimo būti išklausias globėjų ir įtėvių mokymo ir konsultavimo kursus, nes išklausyti minėtus kursus reikia pagal Civiliniame kodekse (2021 m. gruodžio 23 d. įstatymo Nr. XIV-888 redakcija) nustatytą reikalavimą būti Vyriausybės patvirtintuose Vaiko globos organizavimo nuostatuose nustatyta tvarka tinkamai pasirengusiam globoti (rūpinti) vaiką. 2. Tikslinti Šeimynų įstatyme šeimynos pareigas, atsisakant šeimynai nebūdingos vaiko globos (rūpybos) organizavimo pareigos, paliekant tik globos (rūpybos) vykdymo pareigą. 3. Atsisakyti Šeimynų įstatyme nustatytų šeimynos pareigų, kurios dubliuojasi su Civiliniame kodekse įtvirtintomis globėjo (rūpintojo) pareigomis bei Socialinių paslaugų įstatyme nustatytomis licencijos turėtojo pareigomis, ir palikti tik tokias šeimynos pareigas, kurios neapibrėžtos kituose įstatymuose. 4. Nustatyti aiškius šeimynos steigėjo veiksmus, kuriuos jis turi atlikti iki juridinio asmens įregistravimo Juridinių asmenų registre. 5. Nustatyti galimybę šeimynai, kurioje globojami (rūpinami) ir (ar) prižiūrimi daugiau kaip 6 vaikai, turėti iki 3 šeimynos dalyvių ir palaipsniui nuo 2023 m. sausio 1 d. ir nuo 2024 m. sausio 1 d. didinti šeimynos dalyvio išlaikymo pajamų dydį. 6. Nustatyti tapimo šeimynos dalyviu ir atsisakymo juo būti pagrindus ir tvarką.

	Įstatymo projektu Nr. 2 siūloma Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme atsisakyti mokėjimo už socialines paslaugas detalizavimo, kaip ne šio teisės akto reguliavimo dalyko.
III. Priemonių kaštai	<p>Šiuo metu 28 savivaldybėse veikia 54 šeimos, turinčios 78 šeimos dalyvius. Jose glojami 273 vaikai. Šių šeimynų dalyviams garantuojamos ne mažesnės negu 1,1637 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos (toliau – MMA) dydžio pajamos, nesvarbu, kiek vaikų šeimoje glojama (rūpinama). Šeimynų dalyvių išlaikymas savivaldybėms per metus vidutiniškai kainuoja apie 795 600 eurų. Atsižvelgiant į Lietuvos savivaldybių asociacijos pateiktus pasiūlymus, siūloma šeimos dalyvio išlaikymo pajamų dydį didinti palaipsniui.</p> <p>Nuo 2023 m. sausio 1 d. šeimos dalyvio išlaikymo pajamų dydis negali būti mažesnis negu 2 MMA, jeigu šeimoje yra 1 šeimos dalyvis, mažesnis negu 1,5 MMA, jeigu šeimoje yra 2 šeimos dalyviai, ir mažesnis negu 1 MMA, jeigu šeimoje yra 3 šeimos dalyviai. Savivaldybių administracijoms šeimos dalyvio išlaikymo pajamoms finansuoti 2023 metais papildomai reikės apie 361 tūkst. eurų.</p> <p>Nustačius, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. šeimos dalyvio išlaikymo pajamų, finansuojamų iš savivaldybės biudžeto lėšų, dydis negali būti mažesnis nei 3,5 MMA, jeigu šeimoje yra 1 šeimos dalyvis, mažesnis nei 2,4 MMA, jeigu šeimoje yra 2 šeimos dalyviai, ir mažesnis nei 1,8 MMA, jeigu šeimoje yra 3 šeimos dalyviai, savivaldybių administracijoms šeimos dalyvio išlaikymo pajamoms finansuoti 2024 metais papildomai reikės apie 773 tūkst. eurų (apie 2 319 tūkst. eurų 3 metams).</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šeimos dalyvio išlaikymo pajamas skiria savivaldybės, iš kurių likę be tėvų globos vaikai apgyvendinti šeimoje, proporcingai šeimoje iš kiekvienos savivaldybės apgyvendintų vaikų skaičiui. Šis reglamentavimas nustatytas Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 „Dėl Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys į tai, kad, didėjant Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamam MMA dydžiui, atitinkamai didės ir savivaldybių administracijų mokamų lėšų šeimos dalyvio išlaikymo pajamoms finansuoti poreikis.</p> <p>2021 m. minimali vieno be tėvų globos likusio vaiko, kuriam nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), socialinės globos bendruomeniniuose vaikų globos namuose (nuo 6 iki 8 vietų) kaina buvo 728,13 euro mėnesiui, vidutinė kaina – 1 349,12 euro mėnesiui, o maksimali – 2 446,93 euro mėnesiui.</p>
IV. Nauda visuomenei	Patvirtinus Įstatymo projektą Nr. 1, būtų skatinama kurtis kuo daugiau šeimynų, kurios sukurtų glojamiems (rūpinamiems) vaikams šeimos aplinkai artimas gyvenimo sąlygas. Taip pat būtų patobulintas teisinis reguliavimas, laikantis teisinio reguliavimo aiškumo ir sistemiškumo principų.

Išsamesnė informacija apie įstatymų projektus pateikiama įstatymų projektų aiškinamajame rašte

Įstatymų projektai neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatoms.

Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte Nr. 1 siūloma sąvoka „šeimyna“ suderinta su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

Įstatymų projektais nėra perkeliama ar įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Įstatymų projektai 2022 m. balandžio 6 d. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) buvo pateikti derinti: Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai, Lietuvos šeimynų asociacijai, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Socialinių paslaugų priežiūros departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Įstatymų projektai be pastabų suderinti su Lietuvos šeimynų asociacija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Socialinių paslaugų priežiūros departamentu prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Įstatymų projektai patikslinti pagal Teisingumo ministerijos, Finansų ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos pastabas. Pastabos, į kurias neatsižvelgta, suderintos darbo tvarka.

Įstatymo projektas Nr. 1 patikslintas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės ir Teisės grupės pastabas (suderinta darbo tvarka). Įstatymo projektas Nr. 2 su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupe ir Teisės grupe suderintas be pastabų.

Įstatymų projektai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS), kur su jais gali susipažinti suinteresuotos institucijos ir visuomenė. Kitų konsultavimosi su visuomene būdų nenumatoma.

Įstatymų projektai suderinti su ministerijos duomenų apsaugos pareigūnu.

Atliktas įstatymų projektų antikorupcinis vertinimas.

Įstatymų projektų rengimą inicijavo ministerija. Įstatymų projektus parengė ministerijos Socialinių paslaugų grupės (grupės vadovė – Violeta Toleikienė, tel. 8 613 12 459, el. p. Violeta.Toleikiene@socmin.lt) patarėja Jovita Kuzmickienė, tel. 8 658 59 209, el. p. Jovita.Kuzmickiene@socmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Įstatymo projektas Nr. 1, 9 lapai.
3. Įstatymo projektas Nr. 2 ir jo lyginamasis variantas, 2 lapai.
4. Aiškinamasis raštas, 13 lapų.
5. Antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė, pavaduojanti
socialinės apsaugos ir darbo ministrą

Jurgita Šiugždinienė

Jovita Kuzmickienė, tel. 8 658 59 209, el. p. jovita.kuzmickiene@socmin.lt